

การวิเคราะห์ผลงานและปัจจัยที่มีผลต่อบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพช่วงปี พ.ศ. 2548-2551
The Analysis of Qualified Thai Screenplays and Its Factors (2005-2008)

สุวรรณณี สุรเชษฐคมสัน¹

สาขาวิชาออกแบบ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ผลงานและปัจจัยที่มีผลต่อบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพช่วงปี พ.ศ. 2548-2551" นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 ว่าเป็นองค์ความรู้โดยใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์ 2. เพื่อสรุปปัจจัยที่มีผลต่อนักเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพในช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 ว่าเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจด้านการเขียนบทภาพยนตร์ โดยศึกษาโครงสร้างและกระบวนการทำงานเขียนบทภาพยนตร์บนพื้นฐานจากการวิเคราะห์ผลงานและวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานของนักเขียนบทภาพยนตร์ไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 ซึ่งเป็นช่วงที่ค่ายผลิตภาพยนตร์ไทยเปิดโอกาสในการนำเสนอเรื่องราวสำหรับสร้างเป็นภาพยนตร์ไทยได้หลากหลายขึ้น ไม่จำกัดแต่เพียงเนื้อหาเรื่องราวที่ตอบสนองตลาดวัยรุ่นเพียงอย่างเดียว โดยผู้วิจัยได้เลือกวิเคราะห์บทภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ และ รางวัลภาพยนตร์ไทย ชมรมวิจารณ์บันเทิง (Bangkok Critics Assembly) จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ "มหาลัยเหมืองแร่" (พ.ศ. 2548) "เงิมน้ำ" (พ.ศ. 2548) และ "รักแห่งสยาม" (พ.ศ. 2550) ซึ่งเป็นผลงานของ จิระ มะลิกุล คงเดช จาตุรันต์รัศมี และชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล ตามลำดับ ทั้ง 3 ท่านเป็นทั้งนักเขียนบทภาพยนตร์และกำกับภาพยนตร์ที่มีผลงานโดดเด่นในช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการเขียนบทภาพยนตร์ การเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างและกระบวนการทำงานเขียนบทภาพยนตร์ระดับคุณภาพที่ได้รับการยอมรับจากรางวัลต่างๆ นั้น แม้ว่านักเขียนบทภาพยนตร์ทั้งสามจะใช้ประสบการณ์และความรู้สึกส่วนตัวในการสร้างสรรค์ผลงาน แต่โครงสร้างและกระบวนการทำงานนั้นยังสามารถเทียบเคียงกับหลักการเขียนบทภาพยนตร์และแนวคิดต่างๆ ที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากเอกสาร ตำราของผู้เชี่ยวชาญต่างๆ อาทิ องค์ประกอบสำหรับการเริ่มต้นเขียนบทภาพยนตร์ (Premise Log Line Theme Plot Treatment) การเล่าเรื่องแบบ 3 องก์ (Three-Act Structure) การสร้างตัวละคร การสร้างความขัดแย้ง การใช้จุดพลิกผัน (Turning Point) หรือ จุดหักเห (Plot Point) การใช้จุดวิกฤติ (Crisis) และ จุดวิกฤติสูงสุด (Climax) การใช้บทสนทนา (Dialog) และบทบรรยาย (Narration) นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพในช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 มีผลต่อการเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพมาจากสองปัจจัยหลัก ได้แก่ 1. ปัจจัยภายใน คือ แรงบันดาลใจ ประสบการณ์และความรู้สึกส่วนตัวของนักเขียนบทภาพยนตร์เอง ซึ่งเป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ ปรากฏในผลงานภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องทำให้ได้รับรางวัลและมีคุณภาพ 2. ปัจจัยภายนอก คือ แหล่งทุนสนับสนุนงานสร้างภาพยนตร์หรือค่ายผลิตภาพยนตร์ มักเชื่อมั่นนักเขียนบทภาพยนตร์จากบทบาทการเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับทั้งด้านเนื้อหาและรายได้มาก่อน ค่ายผลิตภาพยนตร์มีการจัดการด้านการตลาดและกลุ่มเป้าหมายที่ตลาดเคลื่อนเป็นข้อจำกัดในการสร้างสรรค์ผลงานเนื่องจากค่ายผลิตภาพยนตร์มุ่งหวังผลกำไรมากเกินไป ปรากฏชัดในผลงานภาพยนตร์เรื่อง "เงิมน้ำ" ที่ผู้ชมผิดหวังจากการประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์แนวตลกโรแมนติก แต่ความจริงแล้วเป็นภาพยนตร์แนวชีวิตเสียดสีสังคม และปรากฏในผลงานภาพยนตร์เรื่อง "มหาลัยเหมืองแร่" ที่ไม่ประสบความสำเร็จด้านรายได้ แต่ได้รับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

คำสำคัญ: นักเขียนบทภาพยนตร์ไทย บทภาพยนตร์ไทย หลักการเขียนบทภาพยนตร์

¹ อาจารย์ประจำ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Abstract

The Analysis of Qualified Thai Screenplays and Its Factors (2005-2008) is a qualitative Thai film screenwriting research aiming 1. to analyze and demonstrate screenwriting principles for qualified Thai feature films during 2005-2008. and 2. to Summarize of miscellaneous factors (marketing aspects, investors, audiences, etc.) for example that may affect Thai screenwriting processes. Three awarded Thai feature films (2005-2009) from National (Suphannahong) Film Award and Bangkok Critics Assembly Award have been selected demonstrating various story contents and different genres not focusing on meeting teenage market alone. Three screenwriters are also directors for their success feature films; "The Tin Mine" (2005) by JiraMalikul, "Midnight my Love" (2005) by Kongdej Jaturanrasamee. And "Love of Siam" (2008) by Chukiat Sakveerakul. The research data were gathered from literature and interviews.

The results have been divided into two parts. Part I is about the analysis of screenwriting principles used in three awarded Thai feature screenplays demonstrating the basic elements of screenwriting (Premise, Log Line, Theme, Plot. and Treatment), the three-act structure, character, conflict, turning point/ plot point, crisis/climax, and dialog/narration. Information was gathered from national and international screenwriting experts. Although three screenwriters have been worked by their own skills and experience but they still used screenwriting principles. The second part is the summary of factors that influence the quality of the screenplay during 2005-2009 indicating that there are two key factors. The first factor is screenwriters' inspiration that results to their awarded work. The second factor is Thai film studios, who support funds, usually approving funds to those who are also film directors. The marketing plan causes problem to target audiences shown in "Midnight My Love". A miscommunication on promotion plan made target audience disappointed, while income failed in "The Tin Mine".

Keyword: Thai Screenwriter Thai Screenplay Screenwriting Principles

1. บทนำ

บทภาพยนตร์เป็นก้าวแรกและเป็นหัวใจสำคัญในการผลิตภาพยนตร์ บทภาพยนตร์ที่ดีหมายถึงเรื่องราวที่มีเนื้อหาสะท้อนย้อนถึงผู้ชม มีประเด็นที่เข้มข้นเร้าแรงพอที่จะตราตรึงผู้ชมให้ติดตามใคร่รู้อยากดูไปจนจบเรื่องราว อีกทั้งสะท้อนความคิด ทศนคติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งด้วยบทบาทของตัวละครที่โลดแล่นอยู่ในบทภาพยนตร์ จากสถิติการเข้าชมภาพยนตร์ของคนไทยในช่วง พ.ศ. 2548-2551 พบว่าภาพยนตร์ต่างประเทศได้รับความนิยมเหนือกว่าภาพยนตร์ไทย จากงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเข้าชมภาพยนตร์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครของ วิศรา ทองมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ระบุว่า "พฤติกรรมการชมภาพยนตร์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชอบชมภาพยนตร์ แนวแอคชั่น จะชมภาพยนตร์กับกลุ่มเพื่อน ในช่วงค่ำ เวลา 17.00-20.59 น. วันเสาร์-อาทิตย์ โดยเฉลี่ยจะชมภาพยนตร์เดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นภาพยนตร์ของต่างประเทศ และจะชมภาพยนตร์เพื่อความบันเทิง" รวมถึงผลงานวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการชมภาพยนตร์ไทยที่มีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครของจิระภา วรกิตติโสภณ และ สุมณา ชีวภักดีกุล กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า ".....ภาพยนตร์ไทยก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคที่สำคัญคือ ภาพยนตร์ต่างประเทศได้เข้ามาแข่งขันกับภาพยนตร์ไทย จะมีภาพยนตร์ต่างประเทศเข้าฉายในประเทศไทยเป็นจำนวนมากและมีหลากหลายแนวภาพยนตร์ สาเหตุนี้จึงเป็นเหตุทำให้ผู้บริโภคนิยมชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย เพราะภาพยนตร์ต่างประเทศมีความน่าสนใจในด้านเนื้อหาของเรื่อง มีเทคนิคการถ่ายทำที่ทันสมัย มีการใช้เงินทุนในการสร้างภาพยนตร์ที่สูงเพื่อที่จะได้ให้ภาพหนังออกมาอลังการที่สุด เพื่อดึงดูดใจผู้ชมภาพยนตร์ให้มีความสนใจในภาพยนตร์เรื่องนั้น

และมีการวางแผนการตลาดที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการทุ่มทุนการโฆษณาภาพยนตร์ และการใช้นักแสดงที่มีฝีมือ เป็นต้น ซึ่งปัญหานี้ทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกว่า ภาพยนตร์ต่างประเทศมีคุณภาพที่สูงกว่าภาพยนตร์ไทย ทำให้ภาพยนตร์ไทยเริ่มสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดของภาพยนตร์ไทยไปบ้าง..." จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความนิยมในการชมภาพยนตร์ของคนไทยว่ามีความนิยมในภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าและปัจจัยสำคัญที่สร้างความแตกต่างระหว่างภาพยนตร์ต่างประเทศกับภาพยนตร์ไทยคือ คุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและการถ่ายทำ ดังนั้นเหตุผลสำคัญที่มีผลต่อการซื้อตั๋วชมภาพยนตร์ไทยของคนไทยคือ "ความคุ้มค่าของเงิน" เมื่อเทียบกับภาพยนตร์ต่างประเทศ ซึ่งปัญหาด้านเนื้อหาก็คือปัญหาด้านบทภาพยนตร์ หากแต่อาชีพนักเขียนบทภาพยนตร์ หรือ คนเขียนบท นั้นกลับไม่ค่อยได้รับความนิยมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยจึงยังขาดแคลนบทภาพยนตร์ที่มีคุณภาพ แม้ว่าบทภาพยนตร์ไทยที่ดียังมีน้อย แต่ก็ยังคงปรากฏบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพที่ได้รับการประกันคุณภาพจากรางวัลต่างๆ ซึ่งนักเขียนบทภาพยนตร์ระดับคุณภาพที่ได้รับการยอมรับเหล่านั้นก็มีจำนวนเพียงไม่กี่คนเท่านั้นในช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อุตสาหกรรมภาพยนตร์เริ่มกระเตื้องเฟื่องฟูหลังจากภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตก

นักเขียนบทภาพยนตร์ที่มีผลงานระดับคุณภาพในช่วงนี้มีเพียงสามท่านที่โดดเด่นเนื่องจากเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับจากสาธารณะทำให้ค่ายผลิตภาพยนตร์ไทยให้ความไว้วางใจจนทำให้ผลงานของทั้งสามท่านในช่วงเวลานั้นมีคุณภาพจนได้รับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากเวทีประกวดภาพยนตร์ระดับชาติ งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาหลักการเขียนบทภาพยนตร์เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ เทียบเคียงกับผลงานบทภาพยนตร์ระดับคุณภาพในช่วงปีนั้น โดยผู้วิจัยได้รวบรวมหลักการเขียนบทภาพยนตร์ของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านบทภาพยนตร์ต่างๆ ไว้ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานระดับคุณภาพของนักเขียนบทภาพยนตร์ทั้งสามท่าน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 ไว้เป็นองค์ความรู้โดยใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์

2.2 เพื่อสรุปปัจจัยที่มีผลต่อนักเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพในช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 ไว้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจด้านการเขียนบทภาพยนตร์

3. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

3.1 ภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม หมายถึง ภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลสาขาบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและภาพยนตร์ยอดเยี่ยม จากรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ และรางวัลภาพยนตร์ไทย ชมรมวิจารณ์บันเทิง (Bangkok Critics Assembly)

3.2 นักเขียนบทภาพยนตร์ หมายถึง คนเขียนบทภาพยนตร์ที่มีประสบการณ์และมีผลงานเป็นที่ยอมรับมาอย่างต่อเนื่องจนน่าจะกล่าวได้ว่าเป็นคนเขียนบทระดับอาชีพ หรือ เรียกได้ว่า เป็น "นักเขียนบทภาพยนตร์"

3.3 วิเคราะห์ผลงานภาพยนตร์ หมายถึง การวิเคราะห์โครงสร้างบทภาพยนตร์และกระบวนการทำงานของนักเขียนบทภาพยนตร์แต่ละท่าน

3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพ หมายถึง องค์ประกอบสำคัญ หรือเงื่อนไขสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานบทภาพยนตร์ ได้แก่ ปัจจัยภายในอันเกิดจากนักเขียนบทภาพยนตร์เอง อาทิ แรงบันดาลใจ ทักษะประสบการณ์ และความรู้สึกส่วนตัว ปัจจัยภายนอกอันเกิดจากแหล่งทุนหรือค่ายผลิตภาพยนตร์ที่มีส่วนควบคุมการสร้างสรรคผลงาน อาทิ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ชม การตลาดโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่วนนี้มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานระดับคุณภาพที่ได้รับการยอมรับจากรางวัลและผลตอบรับจากผู้ชม

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 ส่วนคือ

- รวบรวมเอกสาร ตำรา บทความวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ
- รวบรวมข้อมูลจากผลงานภาพยนตร์ รวมทั้งสิ้น 3 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง "มหา'ลัย เหมืองแร่" (2548) โดยจิระ มะลิกุล ภาพยนตร์เรื่อง "เงิมน" (2548) โดยคงเดช จาตุรันต์รัศมี และภาพยนตร์เรื่อง "รักแห่งสยาม" (2550) โดยชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล
- ใช้เครื่องมือสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสอบถามแบบไม่มีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์นักเขียนบทภาพยนตร์ ทั้ง 3 ท่าน รวบรวมประเด็นคำถามที่กำหนดในข้างต้น
- วิเคราะห์ผลงานของนักเขียนบทภาพยนตร์จากบทภาพยนตร์และภาพยนตร์ ซึ่งนักเขียนบทภาพยนตร์ ทั้งสามเรื่องเป็นผู้กำกับภาพยนตร์นั้นด้วย
- สรุปผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) เพื่อนำไปสู่การสรุปผลเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อนักเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากบทภาพยนตร์จำนวน 3 เรื่องโดยแต่ละเรื่องแบ่งออกเป็นสองส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ผลงานโดยใช้แนวคิดและหลักการเขียนบทภาพยนตร์ ได้แก่ องค์ประกอบของการเริ่มต้นเขียนบทภาพยนตร์และหลักการเขียนบทภาพยนตร์ ใช้แนวคิดและหลักการจากนักวิชาการดังต่อไปนี้ (รศ.ดร.รักษานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2545) กล่าวถึง "ประเด็น" (Theme) ในภาพยนตร์ไว้ดังนี้ "การเริ่มต้นเขียนบทภาพยนตร์ เราต้องมีเป้าหมายหรือเนื้อหาหลักเป็นจุดเริ่มต้นในการเขียน เราเรียกว่าประเด็น (Subject) ของเรื่องที่ต้องชัดเจนแน่นอน มีตัวละครและแอ็คชั่น ดังนั้นนักเขียนบทภาพยนตร์ควรเริ่มจากจุดนี้พร้อมด้วยโครงสร้าง (Structure) ของบทภาพยนตร์" ชาร์ลี มอริตซ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์เมโทรโพลิแทนให้คำจำกัดความโครงเรื่องย่อ หรือ Plot ในภาษาอังกฤษไว้ดังนี้ การเปิดเผยแสดงออก (Exposition) ซึ่งความยุ่งยาก สับสน (Complication) และนำไปสู่บทสรุปได้ (Resolution) โดยที่บทสรุปอาจจบแบบปิดหรือแบบเปิดก็ได้ โครงเรื่องย่อคือเรื่องย่อๆ สามสี่บรรทัดที่สามารถเล่าแกนหลักของเรื่องและตัวละครได้แจ่มชัดว่าตัวละครต้องเผชิญกับเรื่องยุ่งเหยิงและจัดการกับมันได้ (หรือไม่ได้) เอลเลียส กรูฟ นักอ่านผู้คัดกรองผลงานบทภาพยนตร์ในฮอลลีวูด กล่าวอธิบาย Synopsis หรือเรื่องสั้นไว้ว่า ควรมีความยาวไม่เกินหนึ่งหน้ากระดาษ (a4) ใช้สำหรับสรุปเรื่องราวของภาพยนตร์อย่างย่อ ใช้ในการนำเสนอขายเรื่องให้กับผู้ผลิตภาพยนตร์ ประกอบด้วยแกนเรื่องหลัก ตัวละครหลัก เล่าเรื่องที่สามารถทำให้ผู้ชมรับรู้ประเด็นหรือแกนเรื่องได้ อาจจะละตอนจบไว้เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านติดตามอ่านต่อในบทภาพยนตร์ที่จะเสนอขายในโครงเรื่องขยาย (Treatment) ในลำดับต่อไป การใช้โครงสร้าง 3 องก์ (Three-Act Structure) ซึ่งฮอลลีวูดใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1974 ค้นพบโดยชิต ฟิลต์ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 จากการศึกษาด้านปรัชญากรีกผสมผสานกับหลักการอริสโตเติล เป็นต้น และส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานของนักเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยภายใน หมายถึง แรงบันดาลใจของนักเขียน และปัจจัยภายนอก หมายถึง แหล่งทุนสนับสนุน การตลาดและกลุ่มเป้าหมาย

วิเคราะห์ข้อมูล "มหา'ลัยเหมืองแร่" ของจิระ มะลิกุล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ผลงานโดยใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์

บทภาพยนตร์เรื่อง "มหา'ลัยเหมืองแร่" ใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์โดยเริ่มจากการตีความจากบทประพันธ์ของ อาจินต์ ปัญงพรณ์ (Interpretation) การกำหนดประเด็น (Theme) การเขียนโครงเรื่องขยาย (Treatment) และพัฒนาปรับปรุงบทภาพยนตร์ตลอดระยะเวลาการถ่ายทำ บทภาพยนตร์ เรื่องนี้มีได้ใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบ 3 องก์ แต่ใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบ 4 องก์ เพื่อล้อกับการศึกษา 4 ปี ในมหา'ลัย เหมืองแร่ แม้ว่าบทภาพยนตร์เรื่องนี้จะใช้โครงสร้าง

การเล่าเรื่องแบบ 4 องค์ แต่ยังต้องมีพื้นฐานการใช้โครงสร้างแบบ 3 องค์อยู่ คือ การเปิดเรื่อง (Beginning) การดำเนินเรื่อง (Confrontation) และการปิดเรื่อง (Resolution) โดยช่วงการดำเนินเรื่องหรือช่วงกลางเรื่องคือการใช้องค์ที่ 2 และ 3 ใช้หลักการสร้างตัวละคร (Character) ความขัดแย้ง (Conflict) แต่มีจุดอ่อนในการกำหนดจุดวิกฤติและจุดวิกฤติสูงสุด ไม่สามารถเร้าอารมณ์ผู้ชมได้ตึงนักเนื่องจากต้องการคงเรื่องราวไว้ตามบทประพันธ์ แต่สามารถใช้บทสนทนา/บทบรรยายเป็นจุดเด่นของภาพยนตร์ โดยหยิบยกสำนวน ภาษา คำคมต่างๆ จากบทประพันธ์ ทำให้สามารถคงอรรถรสแบบบทประพันธ์ไว้ได้ และสามารถใช้บทสนทนาเพื่อตอบสนองเป้าหมายและสร้างความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ตามแนวคิดและหลักการเขียนบทภาพยนตร์ จากนักวิชาการดังต่อไปนี้ รศ.ดร.รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม สอดคล้องในเรื่อง "ประเด็น" (Theme) ชาร์ลี มอริตซ์ สอดคล้องในเรื่องโครงสร้าง (Structure) และ เอลเลียส กรูฟ สอดคล้องในเรื่องการเขียนโครงเรื่องขยาย (Synopsis)

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน

ปัจจัยภายใน: แรงบันดาลใจ

จิระ มะลิกุล มีแรงบันดาลใจจากความชื่นชอบและความประทับใจในบทประพันธ์ของคุณอาจินต์ ปัญจพรรค์ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ปี พ.ศ. 2534) มาตั้งแต่เยาว์วัย ถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์แนวชีวิต บทภาพยนตร์เรื่อง "มหา'ลัยเหมืองแร่" เป็นบทภาพยนตร์ดัดแปลงจากบทประพันธ์เรื่องสั้นชุด "เหมืองแร่" จำนวน 142 ตอนของคุณอาจินต์ปัญจพรรค์ คุณจิระ มะลิกุลได้ใช้องค์ประกอบในการเริ่มต้นเขียนบทภาพยนตร์เรื่องนี้ ดังนี้ การตีความจากบทประพันธ์ (Interpretation) การกำหนดประเด็น (Theme) การเขียนโครงเรื่องขยาย (Treatment) โดยคงไว้ซึ่งเรื่องราวและอรรถรสทางภาษาจากบทประพันธ์ไว้เป็นสำคัญ และพัฒนาปรับปรุงบทภาพยนตร์ตลอดระยะเวลาการถ่ายทำ

ปัจจัยภายนอก: แหล่งทุนสนับสนุน การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและการตลาดของภาพยนตร์

จากผลสำเร็จในการดำเนินกิจการผลิตภาพยนตร์ของบริษัท จีทีเอช จำกัด จึงส่งผลให้บทภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับการอนุมัติให้ผลิตขึ้น แม้ว่าจะใช้งบประมาณสูง และความคาดหวังทางการตลาดจะไม่สูงนัก ทั้งนี้เพื่อเป็นกำลังใจให้กับคุณจิระ มะลิกุลในการสร้างสรรค์ผลงาน มีการประเมินยอดผู้ชมจากแฟนคลับของคุณจิระ มะลิกุล และ คุณอาจินต์ ปัญจพรรค์ ไว้ก่อนล่วงหน้า ตั้งเป้าไว้ว่าจะได้ผลตอบรับทางรายได้ไม่ต่ำกว่า 52 ล้านบาท แต่ในที่สุดภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ประสบความสำเร็จด้านรายได้ เข้าฉายสัปดาห์แรกได้รับรายได้รวมเพียง 19 ล้านบาทซึ่งต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้มากแสดงให้เห็นความผิดพลาดจากการประเมินกลุ่มเป้าหมายของค่ายผลิตภาพยนตร์ อย่างไรก็ตามภาพยนตร์เรื่อง "มหา'ลัยเหมืองแร่" ได้รับรางวัลหลายรางวัลจากหลายเวทีการประกวด

วิเคราะห์ข้อมูล "เงิน" ของคงเดช จาตุรันต์รัศมี

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ผลงานโดยใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์

บทภาพยนตร์เรื่อง "เงิน" เป็นเรื่องที่แต่งขึ้น โดยใช้การเพาะบ่มทางความคิด ความชื่นชอบ และ ประสบการณ์ตรง คงเดช จาตุรันต์รัศมีได้ใช้หลักการเริ่มต้น ดังนี้ กำหนดประโยคสำคัญของเรื่อง (Premise / Log Line) กำหนดประเด็นของเรื่อง (Theme) ตามแนวคิดของรศ.ดร.รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม การเขียนโครงเรื่องย่อ (Plot) เรื่องสั้น (Synopsis) และโครงเรื่องขยาย (Treatment) ก่อนลงมือเขียนเป็นบทภาพยนตร์ซึ่งสามารถเทียบเคียงกับหลักการใช้อองค์ประกอบในการเริ่มต้นเขียนบทตามแนวคิดของเอลเลียส กรูฟ บทภาพยนตร์เรื่อง "เงิน" ใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบ 3 องค์ตามแนวคิดของซิด ฟีลด์ ใช้หลักการสร้างตัวละคร (Character) ความขัดแย้ง (Conflict) จุดพลิกผัน (Plot Point) จุดวิกฤติ (Crisis) จุดวิกฤติสูงสุด (Climax) ตลอดจนบทสนทนา (Dialogue) ได้อย่างครบถ้วนตามแนวคิดของชาร์ลี มอริตซ์

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน

ปัจจัยภายใน: แรงบันดาลใจ

คงเดช จาตุรันต์รัศมี มีแรงบันดาลใจจากนิยายส่วนตัวที่ชอบการตั้งคำถาม ผสมผสานกับความชื่นชอบและความประทับใจจากประสบการณ์ตรงของตนเองซึ่งมุ่งเน้นการสะท้อนเรื่องราวด้านลบในสังคม ถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์แนวชีวิตเสียดสีสังคม

ปัจจัยภายนอก: แหล่งทุนสนับสนุน การวิเคราะห์กลุ่ม เป้าหมายและการตลาดของภาพยนตร์

ค่ายผลิตภาพยนตร์ "สหมงคลฟิล์ม" ให้โอกาสในการผลิตภาพยนตร์ต้นทุนต่ำ โดยคงเดช จาตุรันต์รัศมี มีผลงานที่เคยผลิตกับค่ายมาแล้ว (ภาพยนตร์เรื่องสยิว พ.ศ. 2546) ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากคุณปรัชญา ปิ่นแก้ว ในการนำเสนอขายบทภาพยนตร์แบบเหมา ทำให้บทภาพยนตร์เรื่อง "เงิมน้ำ" ได้รับโอกาสในการผลิต แม้ว่าตัวบทภาพยนตร์มีแนวโน้มในการทำรายได้ในตลาดภาพยนตร์ไทยได้ยาก จนนำไปสู่การเปลี่ยนชื่อภาพยนตร์จากเดิม "มิดไนท์ เพลงรัก" เป็น "เงิมน้ำ" ด้วยเหตุผลทางการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและการตลาด จึงใช้โปสเตอร์ที่ซับซ้อนดาร์กน่า (หม่า เพ็ชรทาย วงษ์คำเหลา และ นุ่น วรณัฐ วงษ์สวรรค์) โฉนหน้าการรับรู้ของผู้ชมว่าเป็นภาพยนตร์ตลกรักโรแมนติก เพื่อหวังกระตุ้นยอดผู้ชมซึ่งรายได้เป็นที่น่าพอใจสำหรับภาพยนตร์ทุนต่ำ แต่ทำให้ผู้ชมผิดหวังจากการประชาสัมพันธ์แนวทางที่ตลาดเคลื่อนไหว อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์เรื่อง "เงิมน้ำ" ได้รับรางวัลหลายรางวัลจากหลายเวทีการประกวด

วิเคราะห์ข้อมูล "รักแห่งสยาม" ของชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ผลงานโดยใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์

บทภาพยนตร์เรื่อง "รักแห่งสยาม" เป็นเรื่องที่แต่งขึ้น โดยใช้การเพาะบ่มทางความคิด ความชื่นชอบ และประสบการณ์ตรงซึ่งเวลายาวนานถึง 5 ปีเศษ ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุลได้ใช้หลักการเริ่มต้นเขียนบทภาพยนตร์ ดังนี้ กำหนดประโยคสำคัญของเรื่อง (Premise / Log Line) กำหนดประเด็นของเรื่อง (Theme) ตามแนวคิดของรศ.ดร.รักสาคันต์ วิวัฒน์สินอุดม การเขียนโครงเรื่องย่อ (Plot) เรื่องสั้น (Synopsis) และโครงเรื่องขยาย (Treatment) ก่อนลงมือเขียนเป็นบทภาพยนตร์ ตามแนวคิดของเอลเลียส กูบุฟ บทภาพยนตร์เรื่อง "รักแห่งสยาม" ใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบ 3 องก์ตามแนวคิดของซิด ฟิลด์ ใช้หลักการสร้างตัวละคร (Character) ความขัดแย้ง (Conflict) จุดพลิกผัน (Plot Point) จุดวิกฤติ (Crisis) จุดวิกฤติสูงสุด (Climax) ตลอดจนบทสนทนา (Dialogue) ได้อย่างครบถ้วนตามแนวคิดของ ชาร์ลี มอริตซ์

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน

ปัจจัยภายใน: แรงบันดาลใจ

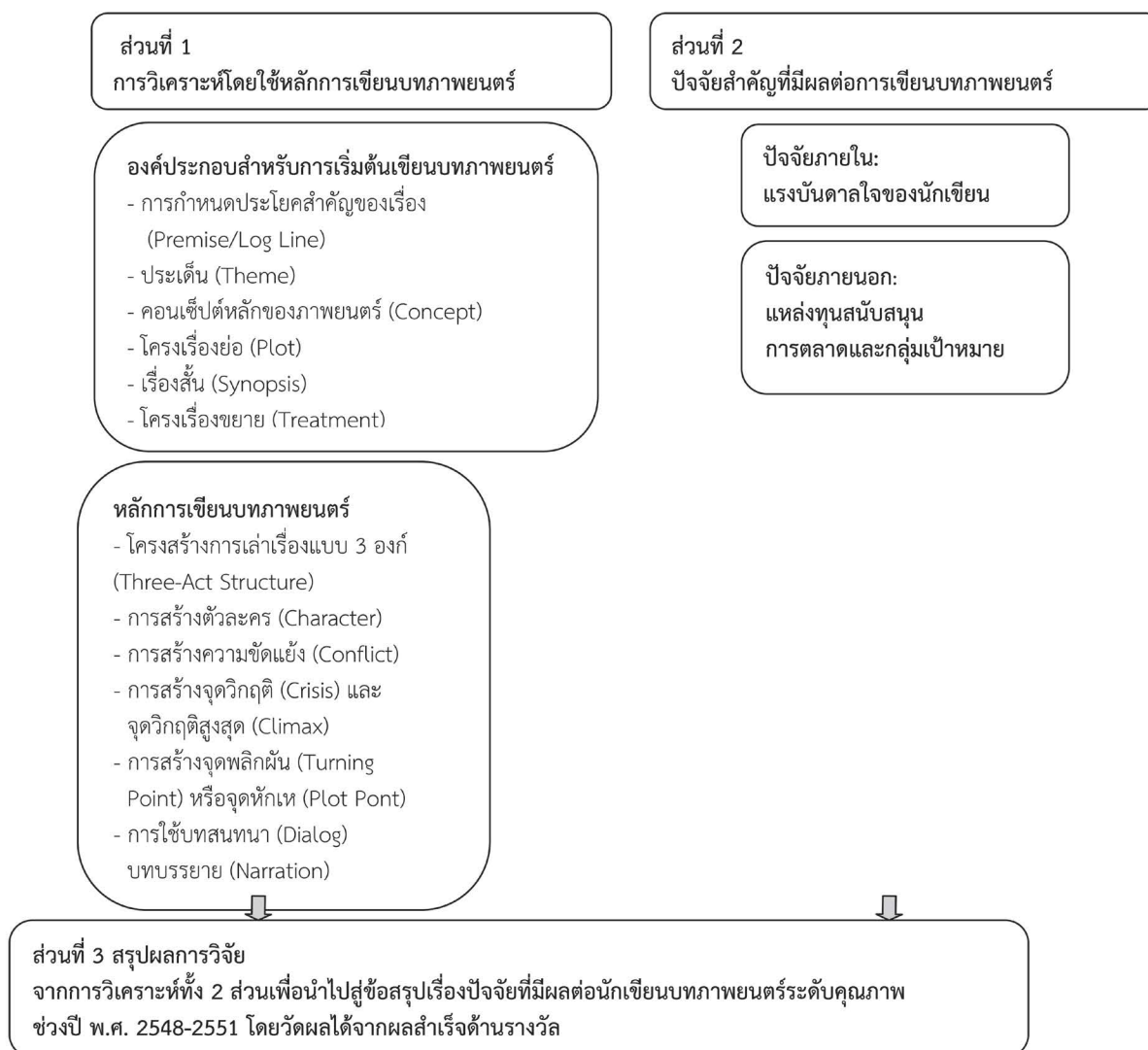
ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล มีแรงบันดาลใจจากนิยายส่วนตัวที่ชอบการตั้งคำถาม ผสมผสานกับความชื่นชอบและความประทับใจจากประสบการณ์ตรงของตนเอง ถ่ายทอดเป็นบทภาพยนตร์แนวชีวิตว่าด้วยเรื่องราวของความรักสองระดับ คือ ระดับวัยรุ่น และ ระดับครอบครัว

ปัจจัยภายนอก: แหล่งทุนสนับสนุน การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและการตลาดของภาพยนตร์

บทภาพยนตร์เรื่อง "รักแห่งสยาม" ได้รับการสนับสนุนทุนสร้างจากบริษัทสหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด จากการที่ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุลเคยสร้างผลงานภาพยนตร์กับบริษัทมาแล้วหลายเรื่อง มีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายหลักคือ กลุ่มวัยรุ่น ใช้โปสเตอร์เชิญชวนเข้าชมภาพยนตร์ด้วยดาราวัยรุ่นน่ารักสดใสส่งผลให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จด้านรายได้ และได้รับรางวัลหลายรางวัลจากหลายเวทีการประกวด

4.3 กรอบแนวคิดในการศึกษาจากหลักการเขียนบทภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบความคิดในการศึกษา โดยผู้วิจัยค้นพบว่าการวิเคราะห์หลักการเขียนบทภาพยนตร์ (ส่วนที่ 1) และการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเขียนบทภาพยนตร์ (ส่วนที่ 2) เชื่อมโยงไปสู่การผลสรุปเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อนักเขียนบทภาพยนตร์ไทยระดับคุณภาพในช่วงปี พ.ศ. 2548-2551 โดยวัดผลสำเร็จได้จากรางวัล

แผนภูมิสรุปแนวคิดในการศึกษา

5. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งใช้แนวคิดและหลักการเขียนบทภาพยนตร์วิเคราะห์บทภาพยนตร์โดยคัดเลือกจากภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมในปี พ.ศ. 2548-2551 จำนวน 3 เรื่อง สร้างเครื่องมือวิจัยที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้เทียบเคียงกับหลักการสำคัญๆ ของการเขียนบทภาพยนตร์กับผลงานภาพยนตร์ระดับคุณภาพที่ได้รับการยอมรับในช่วงปีนั้น ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวมองค์ความรู้ผ่านการวิเคราะห์ผลงานบทภาพยนตร์และปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเขียนบทภาพยนตร์ไทยไว้เป็นกรณีศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยพอสังเขป ดังนี้

ผลสรุปส่วนที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลวิเคราะห์การใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์ของบทภาพยนตร์ทั้งสามเรื่อง

แนวคิดและหลักการเขียนบทภาพยนตร์ของ นักวิชาการดังต่อไปนี้ (ดร.รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม ชาร์ลี มอริตซ์ เอลเลียส กรูฟ ชิต ฟิลด์)	บทภาพยนตร์เรื่อง "มหาลัย เมืองแระ"	บทภาพยนตร์เรื่อง "เงิมน"	บทภาพยนตร์เรื่อง "รักแห่งสยาม"
ประโยคสำคัญ (Premise/Log Line)		✓	✓
ประเด็น (Theme)	✓	✓	✓
โครงเรื่องย่อ (Plot)		✓	✓
เรื่องสั้น (Synopsis)		✓	✓
โครงเรื่องขยาย (Treatment)	✓	✓	✓
โครงสร้าง 3 องก์ (Three-Act Structure)		✓	✓
การสร้างตัวละคร (Character)	✓	✓	✓
ความขัดแย้ง (Conflict)	✓	✓	✓
จุดพลิกผัน (Turning Point)/ จุดหักเห (Plot Point)	✓	✓	✓
จุดวิกฤติ (Crisis)/ จุดวิกฤติสูงสุด (Climax)	✓	✓	✓
บทสนทนา (Dialogue)	✓	✓	✓
บทบรรยาย (Narration)	✓	✓	
บทเพลง (Theme Song)	✓	✓	✓

สรุปผลการวิเคราะห์พบว่าบทภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องได้ใช้หลักการเขียนบทภาพยนตร์ที่มีผู้เชี่ยวชาญต่างๆ รวบรวมไว้เป็นตำราเขียนบทภาพยนตร์ แม้ว่านักเขียนบทภาพยนตร์ทั้งสามท่านจะไม่ได้อ้างอิงหลักการเขียนบทภาพยนตร์ดังกล่าวก็ตาม แสดงให้เห็นว่าการใช้ความรู้สึกละประสบการณ์ส่วนตัวสามารถเทียบเคียงกับหลักการเขียนบทภาพยนตร์ได้ และข้อสังเกตจากบทภาพยนตร์เรื่อง "มหาลัยเมืองแระ" ผู้วิจัยพบว่าไม่มีประโยคสำคัญ (Premise/ Log Line) โครงเรื่องย่อ (Plot) เรื่องสั้น (Synopsis) เนื่องจากนักเขียนบทภาพยนตร์เรื่องนี้นำเรื่องมาจากบทประพันธ์ และไม่ใช้โครงสร้าง 3 องก์ (Three-Act Structure) หากแต่ใช้โครงสร้าง 4 องก์ เพื่อสื่อความหมายการใช้ชีวิตแบบนักศึกษาอันมีระยะเวลาการศึกษา 4 ปี ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินเรื่องที่มีความซับซ้อนช้าลงกว่าการใช้โครงสร้างแบบ 3 องก์

นอกจากนี้การวิเคราะห์ผลงานบทภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องโดยใช้แนวคิดและหลักการเขียนบทภาพยนตร์เทียบเคียง ผู้วิจัยยังพบอีกว่าตลาดภาพยนตร์ไทยในช่วงปีนั้นมีภาพยนตร์ที่มีคุณภาพด้านเนื้อหา หรือ บทภาพยนตร์ติดต่อกันถึง 3 เรื่อง โดยบทภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องต่างเป็นบทภาพยนตร์แนวชีวิต และนักเขียนบทภาพยนตร์ทั้งสามท่านต่างเป็นผู้กำกับภาพยนตร์เหล่านั้นด้วยตนเอง

ผลสรุปส่วนที่ 2

ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานของนักเขียนบทภาพยนตร์ทั้ง 3 ท่านมี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในคือแรงบันดาลใจที่มาจากความรู้สึก ประสบการณ์ส่วนตัวของนักเขียนบทภาพยนตร์ และปัจจัยภายนอก แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ แหล่งทุนสนับสนุนที่ให้โอกาสในการผลิตงานบทภาพยนตร์ออกมาเป็นภาพยนตร์จริง และการตลาดการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

สำหรับภาพยนตร์เรื่อง “มหาลัยเหมืองแร่” ปัจจัยภายในนั้นมาจากความชื่นชอบในบทประพันธ์ซึ่งส่งผลให้ภาพยนตร์ละเมียดละไมตามอรรถรสของบทประพันธ์ไว้ ทำให้ภาพยนตร์มีคุณภาพ ส่วนปัจจัยภายนอกคือแหล่งทุน แม้ว่าบริษัทที่เอช จำกัด ให้การสนับสนุนต่อกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์และกระบวนการผลิตภาพยนตร์อย่างจริงจัง แต่การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่สูงเกินไปส่งผลให้ภาพยนตร์ล้มเหลวทางด้านรายได้ อย่างไรก็ตามหากไม่เน้นความสำเร็จด้านรายได้ ภาพยนตร์เรื่อง “มหาลัยเหมืองแร่” ก็ประสบความสำเร็จในแง่คุณภาพระดับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและอีกหลายรางวัล

สำหรับภาพยนตร์เรื่อง “เงิ้ม” และ “รักแห่งสยาม” มีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในคือแรงบันดาลใจจากความรู้สึกและประสบการณ์ส่วนตัวถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราว ส่วนปัจจัยภายนอกนั้น ทั้งสองเรื่องได้รับการสนับสนุนจากบริษัทสมทบลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนลซึ่งไม่ให้ความสำคัญกับบทภาพยนตร์เท่าที่ควร แต่อาศัยความเชื่อมั่นในตัวตนของนักเขียนบทภาพยนตร์ซึ่งควมตำแหน่งผู้กำกับภาพยนตร์เป็นสำคัญ ส่วนการตลาดและกลุ่มเป้าหมายที่ถูกกำหนดมาจากค่ายผลิตภาพยนตร์ส่งผลต่อทัศนคติเชิงลบแก่ผู้ชมในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง อันเกิดจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์บิดเบือนเนื้อหาของบทภาพยนตร์ให้เป็นกระแสความสนใจเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นผู้ชมหลัก ปรากฏชัดในภาพยนตร์เรื่อง “เงิ้ม” ที่ผู้ชมเข้าใจว่าเป็นภาพยนตร์แนวตลกโรแมนติคทั้งที่ภาพยนตร์เป็นแนวชีวิตเสียดสีสังคม และปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง “รักแห่งสยาม” ที่ผู้ชมเข้าใจว่าเป็นภาพยนตร์รักโรแมนติคธรรมดาแต่กลับกลายเป็นภาพยนตร์รักข้ามเพศ แม้ว่าผู้ชมจะผิดหวังต่อการใช้กลยุทธ์โฆษณาภาพยนตร์ผิดแนว แต่ค่ายผลิตภาพยนตร์ก็ได้รับผลตอบแทนด้านรายได้ที่ดี แสดงให้เห็นว่าบทภาพยนตร์ทั้ง 2 เรื่องมีคุณภาพ

ผลสรุปส่วนที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงผลสำเร็จด้านรางวัลจากภาพยนตร์ทั้งสามเรื่อง

สถาบันที่ให้รางวัล	มหาลัย เหมืองแร่ (2548)	เงิ้ม (2548)	รักแห่งสยาม (2550)
รางวัลชมรมวิจารณ์บันเทิง	- ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - นักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม: จรัส เพ็ชรเจริญ (สีเทา) - กำกับภาพยอดเยี่ยม - ดนตรีประกอบยอดเยี่ยม - กำกับศิลป์ยอดเยี่ยม: เอก เอี่ยมชื่น	- บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - นักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม: วรุข วงษ์สวรรค์	- บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - นักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม: ลินจีย เป็ล่งพานิช - นักแสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม: เมอมาลย์ บุญยศักดิ์ - ดนตรีประกอบยอดเยี่ยม: กิตติ เจริญณี
รางวัลสุพรรณหงส์	- ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - นักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม: สุนธยา ชิตมณี - บทกวีเสียงยอดเยี่ยม: นเรศ สรา-ภัสสรและห้องบันทึกเสียงรามอินทรา - กำกับศิลป์ยอดเยี่ยม: เอก เอี่ยมชื่น - ออกแบบเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม: อภิญา ขวรางกูร		- ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม - นักแสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม: เมอมาลย์ บุญยศักดิ์

แม้ว่าภาพยนตร์เรื่อง "มหา'ลัยเหมืองแร่" ไม่ได้รับรางวัลด้านบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม แต่ภาพยนตร์ได้รับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและอีกหลายรางวัล ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง "เงิมน้ำ" และ "รักแห่งสยาม" ต่างได้รับรางวัลด้านบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมทั้ง 2 เรื่อง เป็นที่น่าสังเกตว่าบทภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องล้วนเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาด้านชีวิตมนุษย์ เป็นภาพยนตร์แนวชีวิตที่สอดแทรกแง่คิด และมุมมองต่างๆ ของมนุษย์ในสังคมต่างเวลาต่างวาระ ทำให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจผู้ชมจนสามารถคว้ารางวัลในเวทีคุณภาพระดับชาติได้

เอกสารอ้างอิง

- จิระภา วรจิตติโสภณ และ สุธนา ชีวจิตติกุล. พฤติกรรมการชมภาพยนตร์ไทยที่มีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. ไม่ระบุ(สืบค้น 20 มีนาคม 2556) เข้าถึงได้ที่: <http://conference.bu.ac.th/grc/download/present.pdf>
- รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ. กรุงเทพฯ, 2545.
- วิศรา ทองมาก. พฤติกรรมการเข้าชมภาพยนตร์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. 2549 (สืบค้น 20 มีนาคม 2556) เข้าถึงได้ที่: [http://www.research.rmutt.ac.th/archives/\(636](http://www.research.rmutt.ac.th/archives/(636)
- Field, Syd. **Screenplay: The Foundation of Screenwriting**. New York: Dell Publishing, 1979.
- Grove, Elliot. **Raindance Writers' Lab: Write + Sell the Hot Screenplay**. Boston: Focal Press, 2001.
- Moritz, Charlie. **Scriptwriting for the Screen**. London: Routledge, 2001.